

Gezond aanbod zorgt voor druk op prijzen

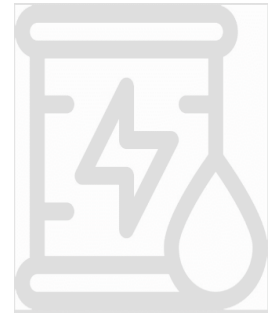
De economische bedrijvigheid in de eurozone kromp voor de negende maand op rij. De krimp in de dienstensector viel mee terwijl de krimp in de industriële sector groter was. De sterkere krimp van de industriële sector werd vooral veroorzaakt door een grotere krimp in de Duitse industrie. Duitsland, de grootste economie van de eurozone en de belangrijkste handelspartner van Nederland, levert in de productiesector flink in. Dat komt door een lagere binnenlandse en buitenlandse vraag. De handel met China neemt af omdat de Chinezen steeds meer zelf maken. Het probleem wordt nog groter door de geopolitieke spanningen zoals de scheepvaartverstoringen in de Rode Zee. De groeiverwachting is dan ook bijgesteld naar 0,2%. Dat was eerder 1,3%. En daarmee remt Duitsland de groei in de eurozone. De 2^e economie van de eurozone, Frankrijk, doet het veel beter. De krimp was veel minder dan de voorspelling van economen. De Chinese economie trekt wat aan. Tenminste als we kijken naar de uitgaven voor vakantie-reizen tijdens het nieuwe (maan)jaar. De uitgaven liggen boven het niveau van vóór de Covid-19-crisis. Daarnaast heeft China de grootste verlaging van de hypotheekrente ooit aangekondigd. Daarmee wil men de worstelende vastgoedmarkt ondersteunen. De verlaging was 0,25%, van 4,20% naar 3,95%, voor een 5-jarige lening.

zal er minder regen vallen dan de afgelopen weken. De februari maand zal de boeken ingaan als de warmste ooit gemeten. Dat record was 7,6 graden (1990) en zal nu uitkomen in de buurt van de 8,2 graden. Gemiddeld gezien is dat 4 graden. Ter vergelijking: in het westen van China was het vorige week zondag -52,3 graden.

OLIE

De olieprijs zijn afgelopen week gedaald van \$83,30 naar \$81,73 per vat. Dat lijkt een tijdelijke daling te zijn. De daling was vooral gebaseerd op de hoop van een renteverlaging. Het begin van deze week verdween die hoop weer omdat de Amerikaanse centrale bank had aangegeven dat renteverlagingen met nog minstens twee maanden zouden kunnen worden uitgesteld. Dit kan de economische groei vertragen en de vraag naar olie beteugelen. De centrale bank in Amerika heeft de rente sinds juli vorig jaar stabiel gehouden binnen de bandbreedte van 5,25% tot 5,5%. Reden is dat de bankiers het beleid niet te snel willen versoepelen. Ondanks dat is de vraag naar olie stijgend tot wel 1,7 miljoen vaten per dag. Naar verwachting komt dit met name door het toenemende aantal reisdalingen in China en Europa. In Parijs is gesproken over een wapenstilstand in Gaza. Deze ontwikkeling kan de markt ertoe aanzetten om de premies tegen gevolge van geopolitieke spanningen te verminderen. Vooralsnog is dat niet het geval omdat afgelopen week aanvallen van Houthis-militanten meer schepen dwongen van de handelsroute af te wijken. De verzekeringspremies voor vrachtschepen in de Rode Zee zijn de afgelopen maanden omhooggeschoten door aanvallen van Jemenitische Houthi-rebellen. De vrachttarieven en langere handelsroutes (10-15 dagen) lopen daardoor verder op. De kosten voor containervervoer stijgen dus. Verzekeringsmaatschappijen vragen van de vervoerders om te melden welke route ze willen maken en beoordelen dit dan om vervolgens een extra oorlogspremie (tussen de 0,6 en 1,0% van de waarde van het schip met lading) bovenop de normale dekking vragen. In de Verenigde Staten steeg het aantal platforms met 6 naar 503, wat een indicator is voor de toekomstige productie. De Amerikaanse

HET WEER

De temperaturen lopen richting het weekend weer wat op. De nachttemperatuur blijft hangen op ongeveer 2 graden. Een uitschieter naar beneden tot rond of onder het vriespunt zou zo maar kunnen. In het begin van de week is er nog veel wind die later zal gaan afnemen. Het gemiddelde van de week zal rond de gemiddelde opbrengst zijn. Als het gaat om de zonopbrengst moeten we vooral naar de 2^e helft van de week kijken. Er kunnen overigens behoorlijke verschillen voorkomen tussen noorden en westen versus oosten en zuiden. De regenhoeveelheden nemen begin van de week wat af om later in de week weer wat op te lopen. Al met al

olievoorraden zijn afgelopen week met 7,17 miljoen vaten gestegen. Alle ontwikkelingen in ochtenschouw nemende is de belangrijkste graadmeter voor de olieprijs het 'toerental' van de economische motor. Aan de vraagkant blijft de balans gehandhaafd. Het meerverbruik in Azië compenseert de dalingen in de Verenigde Staten en Europa.

KOLEN

De kolenprijs steeg de afgelopen week weer eens. De prijs ging van €91,50 naar €95,00 per ton. Het warme weer zou aanleiding geven tot een afname van de vraag en dus daling van de prijs. Het tegendeel was afgelopen week waar. Veroorzaker is de lage liquiditeit waardoor een klein aantal transacties de prijs stevig sturen. De transacties zijn terug te voeren op de Chinese vraag nu de viering van het nieuwe (maan)jaar ten einde loopt. Een hogere steenkoolproductie ligt niet in de lijn der verwachting omdat de vraag niet zal gaan toenemen. De Europese steenkoolprijzen liggen nog steeds boven Zuid-Afrika (de belangrijkste steenkoolimporteur) en de lokale steenkoolvoorraden bereikten vorige week een nieuw hoogste punt in acht maanden.

GAS

De gasprijzen zijn afgelopen week iets gedaald. De lage vraag als gevolg van de relatief hoge temperaturen spelen daarbij een belangrijke rol. Zelfs een gedeeltelijke uitval van de Noorse productie vorige week dinsdag kon geen prijsstijging realiseren. Voor zover nu bekend zullen de temperaturen in Europa tot ver in maart boven het gemiddelde blijven. Daarmee is een voorzichtige conclusie te trekken dat Europa een goede uitgangspositie heeft in de voorbereiding op de winter van 2024/2025. Noorwegen heeft in 2023 109 miljard m3 gas geleverd aan Europa en is daarmee de grootste leverancier van aardgas aan Europa. Qatar is de grootste exporteur van vloeibaar aardgas (LNG) en kondigde aan de export van LNG te vergroten. De aankondiging kwam op het moment dat de Verenigde Staten een pas op de plaats maken bij de productie van LNG. Qatar behoort met Australië en de Verenigde Staten tot de grootste leveranciers van vloeibaar gas ter wereld. Zij willen die positie verder uitbouwen. De uitbreidingsplannen behelzen nog net geen verdubbeling van de huidige capaciteit en behelzen ruim 180 miljard m3 gas om aan de wereldvraag

te voldoen. Daar staat tegenover dat het Europese gasverbruik vorig jaar is gedaald naar het laagste niveau in tien jaar. De afgelopen twee oorlogsjaren is de gasconsumptie met 20% gedaald. Belangrijkste veroorzakers daarvan zijn de vraagdestructie, energiebesparing en de groei van hernieuwbare energie voor de productie van stroom.

POWER

De spotprijzen bewogen de afgelopen week mee met het aanbod wind. De termijnprijzen zijn iets gestegen. De temperatuurvoorspelling is iets milder voor de komende twee weken, waarbij de voorspelling voor wind en zon ongeveer hetzelfde is. De beschikbaarheid van Franse kernenergie schommelt ook nog steeds rond de 46 GW. De beschikbaarheid van de Franse nucleaire vloot blijft in lijn met voorgaande 'normale' jaren, terwijl de vooruitzichten voor hernieuwbare energie gemengd zijn. De windvooruitzichten voor grote delen van Europa kijken de komende twee weken vooral naar onder-normale waarden. India gaat ongeveer 26 miljard dollar investeren in de kernenergiesector (11.000 MW capaciteit). Ze willen daarmee meer stroom opwekken die geen CO₂-uitstoot oplevert.

EMISSIONS

De prijs voor CO₂-emissierechten ging deze week van €55,45 naar €52,33 per ton. Wederom een week van daling. De prijs voor een ton CO₂-uitstoot is op het laagste niveau beland van de afgelopen twee jaar. Omdat de industrie het lastig heeft produceren zij minder en stoten dus ook minder uit. De vraag naar emissierechten daalt dan ook. Daarnaast worden er dit jaar eenmalig een flink aantal extra emissierechten geveild. Ook dat geeft druk op de prijzen.

OUTLOOK

GAS

GASMARKT BEWEEGT NIET VEEL MEER

Afgaand op de fundamentals heeft de gasprijs nog iets ruimte om te dalen. Maar dat zal niet

meer in grote stappen gaan. Het warme weer en een gezond aanbod zijn daar de belangrijkste veroorzakers van. Cal25 baseload **daalde**: van 29,62 naar 27,41 €/MWh. De spotmarkt (TTF) handelt op 23,77 €/MWh. Op maandag 26 februari 2024 noteerde de spotmarkt een prijs van 22,88 €/MWh.

POWER

WIND STABIEL

Naar verwachting gaat de windproductie naar onder gemiddeld. Daarnaast dalen de temperaturen t.o.v. eerdere voorspellingen en wordt de conventionele opwek dus duurder. Dat kan leiden tot het stijgen van de prijzen. Het aanbod vanuit Frankrijk blijft ruim wat voor compensatie zal zorgen. Naar verwachting stabiliseren de prijzen met een lichte neiging tot dalen. Cal25 baseload **daalde** van 73,01 naar 66,66 €/MWh. De spotmarkt (EPEX) handelde op 43,98 €/MWh. Op maandag 26 februari 2024 noteerde de spotmarkt een prijs van 66,18 €/MWh.